

حقوق کیفری اختصاصی

جرایم علیه اشخاص

(شخصیت معنوی)

با تجدیدنظر

دکتر حسین آقایی نیا
عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

به نام پروردگار دانا و توانا

پیشگفتار

حقوق کیفری در میان سایر رشته‌های علم حقوق، از ویژگی‌های منحصر به فردی برخوردار است. نگاهی به ارزش‌هایی که حمایت و حفاظت از آنها موضوع این رشته است، از قبیل حیات، سلامتی، امنیت، آسایش، آزادی، آبرو و مال از یک سو و اقدامات خشونت‌آمیزی که تحت عنوان مجازات مانند قصاص، اعدام، قطع عضو، حبس، محرومیت از حقوق اجتماعی، شلاق، مصادره اموال و غیره، علیه آن‌ها اعمال می‌شود، از سوی دیگر، نمایانگر اهمیت و جایگاه بی‌بدیل آن در تمدن بشری و حفاظت از حقوق و آزادی‌های انسانی است. افزون بر این موارد، ضرورت لحاظ شرایط زمانی و مکانی، تحولات سیاسی، اقتصادی، امنیتی، اجتماعی و فن‌آوری در ارتباط با این رشته از علم حقوق، الزامی اجتناب‌ناپذیر است که بر کسی پوشیده نیست. سرانجام این‌که مهم‌ترین ویژگی علمی حقوق کیفری را باید در محوریت فعل و انفعال ذهنی مرتکب در راستای احراز ارتکاب جرم و مسئولیت کیفری جستجو کرد، مقوله‌ای که دستیابی به واقعیت آن از مشکلات اساسی و دیرپاست و مستلزم استفاده از علوم بین رشته‌ای است و فراموش نکنیم که اشتباه در حقوق کیفری در بسیاری از موارد، غیرقابل جبران است.

همه این موارد، ما را به سوی این نکته اساسی سوق می‌دهد که در حقوق کیفری، ابتناء یک‌سویه به گذشته‌های دور و حتی نزدیک، پاسخگوی تضمین عدالت و رعایت حقوق و آزادی‌های انسان در تمدن امروز بشری نخواهد بود و به همین جهت تطبیق با شرایط زمانی و مکانی از دیگر الزام‌های غیرقابل اجتناب است. از این‌رو، حقوق‌دانان کیفری ناچار باید در رصد مستمر آثار علمی خود و لحاظ هوشیارانه ویژگی‌های مذکور، لحظه‌ای درنگ روا ندارند.

نگارنده نیز، در حد توان علمی خود، همواره سعی داشته‌ام در آثار ارائه شده، اصطلاح «تجدید نظر» را به مفهوم واقعی اعمال و تا آنجا که امکانات و از جمله شرایط نشر اجازه دهد، نوآوری‌های کیفری اعم از قانون، رویه قضایی اندیشه‌های حقوقی نوین اعم از داخلی یا خارجی را لحاظ نمایم و از بعضی از هجده‌ها مبنی بر این‌که نگارنده نظریه‌های پیشین خود را قبول ندارد، هراسی به دل راه نداده و تعالی حقوق کیفری در میهن عزیز را در راستای هدف تامین عدالت، بر منافع شخصی اولیٰ بدانم. مهمی که قضاوت آن بر عهده خوانندگان ارجمند است. همچنان موجب مباهات و سپاس خواهد بود که مانند گذشته مورد تذکر و ارشاد قرار گیرم موهبتی که همواره از آن برخوردار بوده‌ام. بار دیگر از همکاری‌های صمیمانه آقای دکتر هادی رستمی، عضو هیأت علمی دانشگاه بوعلی سینا در ویراستاری و تذکر برخی نکات مهم قدردانی می‌نمایم و سرانجام این‌که این چاپ در مقایسه با چاپ‌های پیشین متضمن اصلاح، تغییر و نوآوری‌های قابل توجهی است که با لحاظ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری و قانون حمایت از اطفال و نوجوانان، هر دو مصوب ۱۳۹۹ به انجام رسیده است.

حسین آقایی‌نیا

h_aghaienya@yahoo.com

تقدیم به

جهادگران جامعه پزشکی ایران که در بحرانی‌ترین مقطع تاریخ معاصر،
ایثارگرانه در راستای انجام وظایف خود در مبارزه با ویروس کرونا
از هیچ کوششی دریغ نکردند.

سرافراز و سربلند باشید.

فهرست مطالب

فصل نخست. توهین.....	۲۱
گفتار نخست. موارد عمومی.....	۲۱
۱. مستندهای قانونی.....	۲۱
۲. معنای لغوی توهین.....	۲۴
۳. تعریف حقوقی توهین.....	۲۴
۴. مستندات مبنای عرفی بودن توهین.....	۲۵
الف. مفهوم توهین.....	۲۵
ب. اندیشه‌های حقوقی.....	۲۵
پ. قانون.....	۲۶
۵. ارتباط توهین عرفی و توهین کیفری.....	۲۷
گفتار دوم. ارکان مشترک توهین.....	۲۸
۱. رکن مادی.....	۲۸
الف. رفتار مرتکب.....	۲۸
ب. مشخص بودن طرف توهین.....	۳۱
پ. توهین به اشخاص حقوقی.....	۳۲
ت. تأثیر صحت اظهارات توهین‌آمیز در وقوع جرم.....	۳۴
ث. توهین جرمی مطلق.....	۳۶
ج. توهین صریح یا ضمنی.....	۳۷
چ. نقش وسیله در توهین.....	۳۸
۲. رکن معنوی.....	۳۹
الف. علم به موضوع.....	۳۹
ب. علم به موهن بودن اقدام.....	۴۰

۸ □ جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

- پ. قاصد بودن مرتکب در رفتار ۴۰
- ت. قصد نتیجه و انگیزه ۴۱
- گفتار سوم. تحلیل مصادیق قانونی توهین ۴۱
۱. توهین ساده (ماده ۶۰۸ ق.م.ا.ت) ۴۲
- الف. عام بودن افراد ۴۲
- ب. تمثیلی بودن مصادیق ۴۳
- پ. رابطه توهین با قذف ۴۴
- ت. توهین غیابی و غیرعلنی ۴۵
- ث. مجازات توهین ساده ۴۶
۲. توهین به کارکنان حکومت (ماده ۶۰۹ ق.م.ا.ت) ۴۶
- الف. شخصیت طرف توهین ۴۶
- ب. رابطه استخدامی ۴۸
- پ. اعمال حاکمیت یا تصدی‌گری ۴۸
- ت. توجه مرتکب به سمت طرف ۴۹
- ث. توهین در حال انجام وظیفه یا به سبب آن ۵۰
- ج. حضوری بودن ۵۳
- چ. تأثیر شخصیت توهین‌شونده در تحقق توهین ۵۴
- ح. تنوع و تشدید مجازات ۵۴
- خ. تعدد جرم در توهین ۵۵
- د. غیرقابل گذشت بودن ۵۶
۳. توهین به وکیل دادگستری ۵۷
۴. هجو ۵۸
- الف. شکل خاص ۵۸
- ب. هجو و انتشار هجویه ۵۹
- پ. مجازات اشد ۶۰
۵. توهین به زنان و اطفال ۶۰
- الف. شخصیت بزه‌دیده ۶۱

فهرست مطالب □ ۹

ب. شرط مکان.....	۶۲
پ. شخصیت مرتکب.....	۶۳
ت. مصادیق رفتارهای مجرمانه.....	۶۴
ث. مجازات مرتکب.....	۶۶
ج. تعدد جرم در ماده ۶۱۹ ق.م.ا.ت،.....	۶۶
چ. تعامل با قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹.....	۶۷
۶. توهین مطبوعاتی.....	۶۹
الف. انواع توهین مطبوعاتی به اعتبار طرف توهین.....	۶۹
ب. ضمانت اجرای توهین‌های مطبوعاتی.....	۷۰
پ. مسئولیت کیفری در جرایم مطبوعاتی.....	۷۱
۷. توهین با منطوق قذف.....	۷۳
۸. توهین در قانون جرایم نیروهای مسلح.....	۷۴
الف. توهین به مافوق.....	۷۴
ب. توهین به افراد تحت امر.....	۷۴
۹. سب نبی.....	۷۵
الف. معنای سب.....	۷۶
ب. مخاطبان سب نبی.....	۷۶
پ. رفتار مرتکب.....	۷۷
ت. مطلق بودن جرم.....	۷۷
ث. عمدی بودن جرم.....	۷۷
ج. مجازات سب نبی.....	۷۸
چ. سیاست کیفری تقنینی در جرم سب نبی.....	۷۸
ح. مفهوم و آثار «ساب‌النبی محسوب نمی‌شود».....	۸۰
۱۰. توهین به امام خمینی و مقام رهبری.....	۸۱
الف. شخصیت طرف توهین.....	۸۱
ب. وسیله ارتکاب.....	۸۲
پ. مجازات.....	۸۲

۱۰. جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

۱۱. توهین به رئیس یا نماینده سیاسی کشور خارجی ۸۲
- الف. شخصیت طرف ۸۲
- ب. علنی بودن ۸۳
- پ. شرط ورود ۸۳
- ت. معامله متقابل ۸۳
- ث. تقاضای مجازات ۸۳
- ج. شرط مکان ۸۴
۱۲. هتک حیثیت رایانه‌ای ۸۴
- الف. وسیله ارتکاب ۸۴
- ب. رفتار مرتکب ۸۴
- پ. شرط هتک حیثیت ۸۵
- ت. مجازات مرتکب ۸۵
- ث. شخصیت بزه‌دیده ۸۶
۱۳. توهین از طریق صدا و سیما ۸۶
- الف. وسیله ارتکاب و رفتار مرتکب ۸۸
- ب. عناوین تخلف ۸۸
- پ. مراحل رسیدگی به اعتراض ۸۹
- ت. ارجاع به دادگاه ۹۰
- ث. فرآیند کیفری ۹۰
۱۴. توهین حرکتی و تعامل آن با ماده ۵۶۷ ق.م.ا ۹۱
- الف. سوابق قانونی ۹۱
- ب. قانون تفسیری ۹۲
- پ. تحلیل ماده ۵۶۷ ق.م.ا ۹۳

فصل دوم. جرایم افترا ۹۵

- گفتار نخست. افترا (ماده ۶۹۷ ق.م.ا.ت) ۹۵
۱. رکن مادی ۹۶

فهرست مطالب □ ۱۱

الف. رفتار مرتکب و اوصاف آن.....	۹۶
ب. موضوع انتساب و قید صراحت.....	۹۷
پ. وسیله ارتکاب.....	۱۰۰
ت. قابلیت انتساب و ارتکاب.....	۱۰۳
ث. ناتوانی مفتری از اثبات صحت اسناد.....	۱۰۴
۲. رکن معنوی.....	۱۰۵
۳. ارتباط شکایت شاکی با جرم افترا.....	۱۰۸
۴. مجازات.....	۱۱۱
۵. مرور زمان.....	۱۱۲
گفتار دوم. سایر مصادیق افترا.....	۱۱۳
۱. اشاعه فحشاء.....	۱۱۳
۲. متهم کردن اشخاص به ارتکاب جرایم مواد مخدر.....	۱۱۴
۳. انتشار جریان رسیدگی، گزارش پرونده و حکم قطعی.....	۱۱۵
گفتار سوم. قذف.....	۱۱۹
۱. تعریف، منابع و مستندات قانونی.....	۱۲۰
۲. رکن مادی قذف.....	۱۲۱
الف. رفتار مرتکب.....	۱۲۱
ب. موضوع انتساب و ویژگی‌های آن.....	۱۲۱
پ. مخاطب قذف.....	۱۲۴
۳. رکن معنوی قذف.....	۱۲۴
۴. مجازات قذف.....	۱۲۷
الف. قذف مستوجب حد.....	۱۲۷
ب. قذف‌های تعزیری.....	۱۲۸
پ. حد حق الناس.....	۱۲۹
ت. راه‌های اثبات قذف.....	۱۲۹
ث. نصاب حد قذف.....	۱۲۹

۱۲ □ جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

۱۳۰.....	۶. احکام تعدد و تکرار.....
۱۳۰.....	الف. تعدد مادی و تکرار.....
۱۳۰.....	ب. تعدد معنوی.....
۱۳۱.....	۷. موارد عدم شمول حد بر قذف.....
۱۳۱.....	۸. موارد سقوط حد قذف.....
۱۳۳.....	گفتار چهارم. نشر اکاذیب.....
۱۳۴.....	اظهار اکاذیب.....
۱۳۴.....	۱. رکن مادی.....
۱۳۴.....	الف. رفتار مرتکب.....
۱۳۶.....	ب. کذب بودن محتوای اظهار.....
۱۳۹.....	پ. جرم مطلق.....
۱۴۰.....	ت. مقید به وسیله.....
۱۴۱.....	۲. رکن معنوی.....
۱۴۳.....	انتساب اعمال خلاف حقیقت به دیگران.....
۱۴۳.....	۱. رکن مادی.....
۱۴۳.....	الف. عمل مرتکب.....
۱۴۴.....	ب. نحوه انتساب.....
۱۴۴.....	پ. مفهوم و مصادیق اعمال خلاف حقیقت.....
۱۴۵.....	ت. عدم لزوم صراحت در انتساب.....
۱۴۶.....	ث. نقش وسیله در انتساب.....
۱۴۶.....	۲. مجازات نشر اکاذیب.....
۱۴۷.....	گفتار پنجم. نشر اکاذیب رایانه‌ای.....
۱۴۸.....	گفتار ششم. نشر اکاذیب، مصداق افساد فی الارض.....
۱۵۰.....	گفتار هفتم. افترای عملی.....
۱۵۰.....	۱. رکن مادی.....
۱۵۰.....	الف. وسیله انتساب جرم.....
۱۵۱.....	ب. رفتار مرتکب.....

فهرست مطالب □ ۱۳

پ. محل اقدامات مرتکب.....	۱۵۲
ت. نتیجه اقدامات.....	۱۵۳
۲. رکن معنوی.....	۱۵۴
الف. آگاهی مرتکب به وصف اتهام آور بودن.....	۱۵۴
ب. علم مرتکب به بی گناهی طرف.....	۱۵۴
پ. عدم آگاهی متهم از وجود آلات و ادوات اتهام آور.....	۱۵۵
ت. قاصد بودن مرتکب در رفتار.....	۱۵۵
ث. قصد نتیجه.....	۱۵۵
ج. انگیزه مرتکب.....	۱۵۶
۳. مجازات.....	۱۵۷
گفتار هشتم. افترای عملی (موضوع ماده ۲۶ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۷).....	۱۵۷
۱. رکن مادی.....	۱۵۸
الف. عمل مرتکب.....	۱۵۸
ب. وسیله ارتکاب.....	۱۵۸
پ. محل وقوع رفتار.....	۱۵۸
ت. مطلق بودن جرم.....	۱۵۹
۲. رکن معنوی.....	۱۵۹
۳. مجازات.....	۱۶۰
گفتار نهم. توهین، افترا و نشر اکاذیب به مثابه جرایم سیاسی.....	۱۶۰
۱. ارکان جرم.....	۱۶۱
۲. بزه دیدگان.....	۱۶۱
فصل سوم. جرایم علیه آزادی رفت و آمد.....	
گفتار نخست. بازداشت غیرقانونی.....	۱۶۴
۱. رکن مادی.....	۱۶۴
الف. شخصیت مرتکب.....	۱۶۴

۱۴ □ جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

- ب. رفتار مرتکب..... ۱۶۷
- پ. مکان بازداشت..... ۱۷۰
- ت. عدم رضایت بزه‌دیده..... ۱۷۰
- ث. فقدان مجوز قانونی..... ۱۷۱
- ج. صلاحیت اشخاص عادی در بازداشت..... ۱۷۲
۲. رکن معنوی..... ۱۷۳
- الف. علم مرتکب به حضور طرف..... ۱۷۳
- ب. قصد بازداشت..... ۱۷۴
۳. مجازات مرتکب..... ۱۷۴
۴. معاونت در ارتکاب جرم بازداشت غیرقانونی..... ۱۷۴
۵. کیفیات مخففه قانونی در جرم بازداشت..... ۱۷۵
۶. بازداشت غیرقانونی توأم با جعل و تزویر..... ۱۷۶
۷. بازداشت غیرقانونی توأم با تهدید و جنایت..... ۱۷۸
- گفتار دوم. صدور دستور بازداشت غیرقانونی توسط مقامات قضایی..... ۱۸۱
۱. رکن مادی..... ۱۸۲
- الف. شخصیت مرتکب..... ۱۸۲
- ب. عمل مرتکب..... ۱۸۳
- پ. صدور دستور به مناسبت سمت یا شغل..... ۱۸۵
- ت. خلاف قانون بودن دستور..... ۱۸۵
۲. رکن معنوی..... ۱۸۶
۳. مجازات..... ۱۸۶
- گفتار سوم. بازداشت غیرقانونی توسط مأموران نهادها و حکومت..... ۱۸۷
۱. رکن مادی..... ۱۸۷
- الف. شخصیت مرتکب..... ۱۸۷
- ب. موضوع جرم..... ۱۸۸
- پ. رفتار مرتکب..... ۱۸۹

فهرست مطالب □ ۱۵

ت. برخلاف قانون بودن اقدام.....	۱۹۰
ث. نقش سمت یا شغل مرتکب.....	۱۹۱
۲. رکن معنوی.....	۱۹۲
۳. مجازات مرتکب.....	۱۹۳
گفتار چهارم. آدمربایی (ماده ۶۲۱ ق.م.ا.ت).....	۱۹۵
۱. سابقه تقنین.....	۱۹۵
۲. رکن مادی.....	۱۹۷
الف. رفتار مرتکب و موضوع جرم.....	۱۹۷
ب. ویژگی‌های بزه‌دیده.....	۲۰۱
پ. اشکال ارتکاب.....	۲۰۱
ت. عدم رضایت بزه‌دیده و اشکال آن.....	۲۰۲
۳. رکن معنوی.....	۲۰۵
الف. علم و قصد مرتکب.....	۲۰۵
ب. انگیزه مرتکب.....	۲۰۶
۴. مجازات.....	۲۰۹
۵. شروع به آدمربایی.....	۲۰۹
۶. جهات تشدید مجازات.....	۲۱۰
الف. تعامل تشدید مجازات در ماده ۶۲۱ ق.م.ا. و قانون کاهش مجازات حبس تعزیری ۲۱۱	
ب. جهات تشدید و مجازات.....	۲۱۳
۷. مسئولیت مرتکب آدمربایی در فقدان ربوده شده.....	۲۱۹
۸. تعامل ماده ۶۳۳ ق.م.ا.ت، با جرم آدمربایی.....	۲۲۰
۹. مجازات شرکاء در آدمربایی.....	۲۲۱
۱۰. سیاست جنایی تقنینی آدمربایی.....	۲۲۱
گفتار پنجم. نوزادربایی.....	۲۲۳
۱. رکن مادی.....	۲۲۳
الف. رفتار مرتکب.....	۲۲۳
ب. ویژگی بزه‌دیده.....	۲۲۳

۱۶ □ جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

- ۲۲۴.....۲. رکن معنوی
- ۲۲۴.....۳. مجازات
- ۲۲۴.....۴. رابطه آدم‌ریایی با نوزادریایی

۲۲۵..... فصل چهارم. قاچاق انسان

- ۲۲۵..... گفتار نخست. جرایم ماده یک
- ۲۲۵.....۱. رکن مادی
- ۲۲۹.....۲. رکن معنوی
- ۲۳۰..... گفتار دوم. جرایم در حکم قاچاق انسان
- ۲۳۰.....۱. رکن مادی
- ۲۳۲.....۲. رکن معنوی
- ۲۳۲..... گفتار سوم. سایر موارد قانون قاچاق انسان
- ۲۳۲.....۱. مجازات
- ۲۳۴.....۲. شروع به قاچاق انسان
- ۲۳۴.....۳. معاونت در جرم قاچاق انسان
- ۲۳۴.....۴. تشدید مجازات
- ۲۳۵.....۵. ضبط اموال

۲۳۷..... فصل پنجم. تهدید و اکراه

- ۲۳۸..... گفتار نخست. اخذ سند یا نوشته به عنف
- ۲۳۸.....۱. رکن مادی
- ۲۳۹.....۲. رکن معنوی
- ۲۴۰.....۳. مجازات
- ۲۴۰.....۴. تعامل با جرم خیانت در امانت
- ۲۴۰..... گفتار دوم. تهدید به جنایت و ضررهای شرفی و مالی
- ۲۴۱.....۱. رکن مادی
- ۲۴۱..... الف. رفتار مرتکب

فهرست مطالب □ ۱۷

ب. موضوع تهدید.....	۲۴۱
پ. قلمرو شمول تهدیدشوندگان.....	۲۴۳
ت. خواسته تهدیدکننده.....	۲۴۴
ث. مشخص بودن طرف تهدید.....	۲۴۴
ج. نتیجه تهدید.....	۲۴۶
چ. نقش وسیله در تهدید.....	۲۴۶
۲. رکن معنوی.....	۲۴۸
۳. مجازات.....	۲۴۸
فصل ششم. جرایم علیه حریم خصوصی.....	
۲۴۹.....	۲۴۹
گفتار نخست. ورود به منزل و مسکن دیگری توسط اشخاص عادی.....	۲۵۱
۱. رکن مادی.....	۲۵۱
الف. موضوع جرم و ویژگی های آن.....	۲۵۱
ب. رفتار مرتکب و اوصاف آن.....	۲۵۴
۲. رکن معنوی.....	۲۵۷
الف. آگاهی به مسکونی بودن محل.....	۲۵۷
ب. آگاهی به تعلق منزل به دیگری.....	۲۵۷
پ. قصد ورود.....	۲۵۸
۳. مجازات مرتکب.....	۲۵۸
۴. ورود، مقدمه یا لازمه جرمی دیگر.....	۲۵۹
۵. شروع به ارتکاب.....	۲۵۹
۶. تشدید مجازات.....	۲۶۱
گفتار دوم. داخل شدن مأموران دولتی به منزل دیگری.....	۲۶۲
۱. رکن مادی.....	۲۶۲
الف. شخصیت مرتکب.....	۲۶۲
ب. عمل مرتکب و موضوع آن.....	۲۶۳
پ. بدون ترتیب قانونی، بدون اجازه و رضای صاحب خانه.....	۲۶۴

۱۸ □ جرایم علیه اشخاص (شخصیت معنوی)

۲۶۵.....	۲. رکن معنوی.....
۲۶۵.....	۳. مجازات مرتکب.....
۲۶۶.....	۴. ورود به منزل غیر در اجرای امر آمر قانونی.....
۲۶۶.....	۵. تعدد جرم.....
۲۶۷.....	۶. تشدید مجازات.....
۲۶۷.....	گفتار سوم. هتک حرمت املاک غیر.....
۲۶۸.....	۱. رکن مادی.....
۲۶۸.....	الف. موضوع جرم.....
۲۶۹.....	ب. رفتار مرتکب.....
۲۶۹.....	پ. نحوه رفتار مرتکب.....
۲۷۰.....	۲. رکن معنوی.....
۲۷۰.....	۳. مجازات.....
۲۷۱.....	گفتار چهارم. هتک حرمت مراسلات یا مخابرات یا مکالمات تلفنی.....
۲۷۱.....	۱. رکن مادی.....
۲۷۱.....	الف. شخصیت مرتکب.....
۲۷۳.....	ب. موضوع جرم.....
۲۷۴.....	پ. رفتار مرتکب.....
۲۷۷.....	ت. فقدان اجازه قانونی.....
۲۷۸.....	۲. رکن معنوی.....
۲۷۸.....	۳. مجازات مرتکب.....
۲۷۹.....	فصل هفتم. جرایم مزاحمت.....
۲۷۹.....	گفتار نخست. مستندهای قانونی و تقسیم عناوین.....
۲۸۰.....	گفتار دوم. وجوه مشترک رکن مادی مزاحمت‌های شخصیتی.....
۲۸۰.....	۱. تعریف و معیار عرف.....
۲۸۱.....	۲. مزاحمت و نتیجه.....
۲۸۳.....	۳. رفتارهای مزاحمتی.....

فهرست مطالب □ ۱۹

۲۸۴.....	۴. شخصیت مزاحم.....
۲۸۶.....	۵. شخصیت بزه‌دیده.....
۲۸۶.....	گفتار سوم. رکن معنوی مزاحمت.....
۲۸۷.....	گفتار چهارم. ویژگی‌های جرم مزاحمت موضوع ماده ۶۱۷ ق.م.ا.ت.....
۲۸۸.....	گفتار پنجم. ویژگی‌های جرم مزاحمت موضوع ماده ۶۱۹ ق.م.ا.ت.....
۲۸۹.....	گفتار ششم. ویژگی‌های مزاحمت تلفنی موضوع ماده ۶۴۱ ق.م.ا.ت.....
۲۹۰.....	۱. وسیله ارتکاب.....
۲۹۰.....	۲. مصادیق مزاحمت تلفنی.....
۲۹۱.....	۳. مزاحمت تلفنی برای اشخاص حقوقی.....
۲۹۳.....	۴. مجازات بزه مزاحمت تلفنی و محل وقوع آن.....
۲۹۴.....	۵. تعدد جرم در مزاحمت تلفنی.....
۲۹۹.....	منابع.....
۲۹۹.....	کتاب‌ها.....
۳۰۱.....	مجموعه‌ها.....